

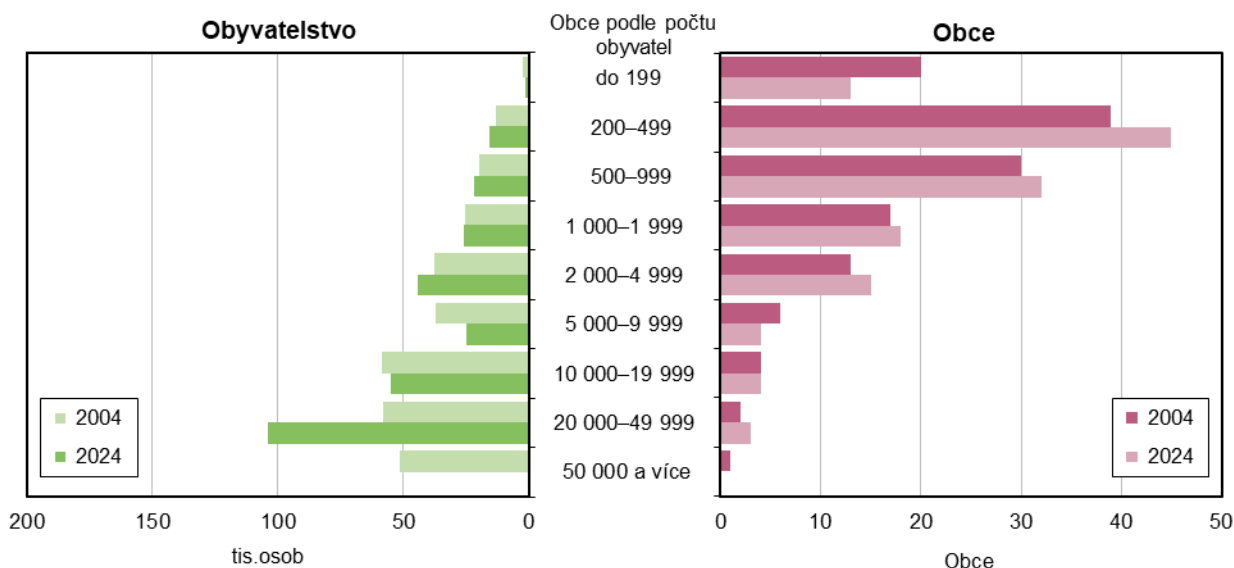
1. Demografický vývoj

Sídelní struktura

Karlovarský kraj je druhý nejmenší z regionů ČR a v mezikrajském srovnání vykazuje čtvrtou nejnižší hodnotu hustoty zalidnění.

Karlovarský kraj se rozkládá na 3,3 tis. km², což představuje 4,2 % území České republiky a je tak druhým nejmenším krajem po Libereckém kraji. Podíl obyvatelstva kraje na ČR je nejnižší ze všech regionů a tvoří 2,7 % celkové populace ČR. Hustotou zalidnění 88,6 obyvatel na km² se Karlovarský kraj řadí k regionům s nejnižší hustotou zalidnění, nižší hodnotu tohoto ukazatele vykazují pouze Jihočeský kraj, Kraj Vysočina a kraj Plzeňský (64,9; 76,2 a 80,4 obyvatel na km²).

Graf 1.1. Sídelní struktura Karlovarského kraje v letech 2004 a 2024 (stav k 31. 12.)

Karlovarský kraj je rozdělen na 3 okresy – Cheb, Karlovy Vary a Sokolov. Od roku 2016 se v kraji nachází celkem 134 obcí, včetně dvou v roce 2016 nově vzniklých obcí na území vojenského újezdu Hradiště (Bražec a Doupovské Hradiště). Z celkového počtu obcí jich je 7 s rozšířenou působností a 14 s pověřeným obecním úřadem.

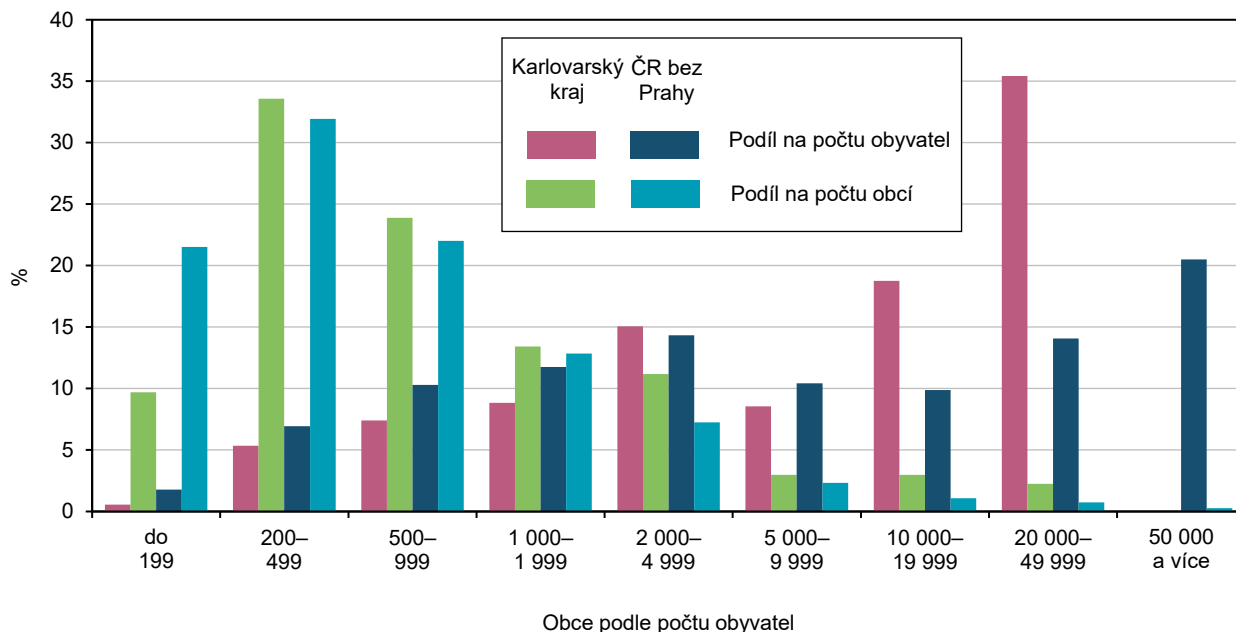
Podíl městského obyvatelstva je po Hl. městě Praze nejvyšší z krajů ČR.

Od roku 2012 je na území kraje 38 měst, ve kterých v roce 2024 žilo 81,4 % všech obyvatel kraje. Tento podíl je v mezikrajském srovnání nejvyšší ze všech regionů ČR (s výjimkou Hl. města Prahy), naopak nejnižší podíl městského obyvatelstva zaznamenává dlouhodobě Středočeský kraj (51,2 %). V počtu obyvatel je mezi městy našeho regionu velké rozpětí. V obci Přebuz např. žilo k 31. 12. 2024 pouze 70 obyvatel, naopak ve městě Karlovy Vary se jich ke stejnému datu nacházelo téměř 50 tis. (49 073 obyvatel).

V průběhu posledních deseti let došlo k poklesu podílu městského obyvatelstva v našem kraji o 1,1 procentního bodu. Toto postupné snižování má celorepublikový charakter a odráží skutečnost, že se lidé stěhují z měst do blízkých malých obcí. Nejvyšší pokles v mezikrajském srovnání zaznamenal Moravskoslezský kraj (o 1,6 procentního bodu), druhou a třetí příčku pomyslného žebříčku obsadily kraje Středočeský a Ústecký (pokles o 1,4; resp. 1,3 procentního bodu). V Karlovarském a Královéhradeckém kraji se snížil podíl městského obyvatelstva shodně o 1,1 procentního bodu a ve srovnání s ostatními regiony jim tak náleží čtvrtá pozice.

Jediným krajem, ve kterém se podíl městského obyvatelstva naopak zvýšil, i když nevýznamně, byl Jihomoravský kraj.

Graf 1.2. Sídlní struktura Karlovarského kraje a České republiky (bez Prahy) k 31. 12. 2024

V našem regionu platí, že se zvětšující se velikostí obce roste i podíl zde žijících obyvatel. Obcí do 199 obyvatel je v kraji 9,7 % a žije zde pouhých 0,6 % obyvatel. Naopak nejvyšší podíl (35,4 %) osob žije ve třech městech Karlovarského kraje s více než 20 tis. obyvateli.

Počet a pohyb obyvatel

Migrační vlna změnila v letech 2022 a 2023 dlouhodobý klesající trend vývoje počtu obyvatel, nyní však klesající trend zřejmě opět pokračuje.

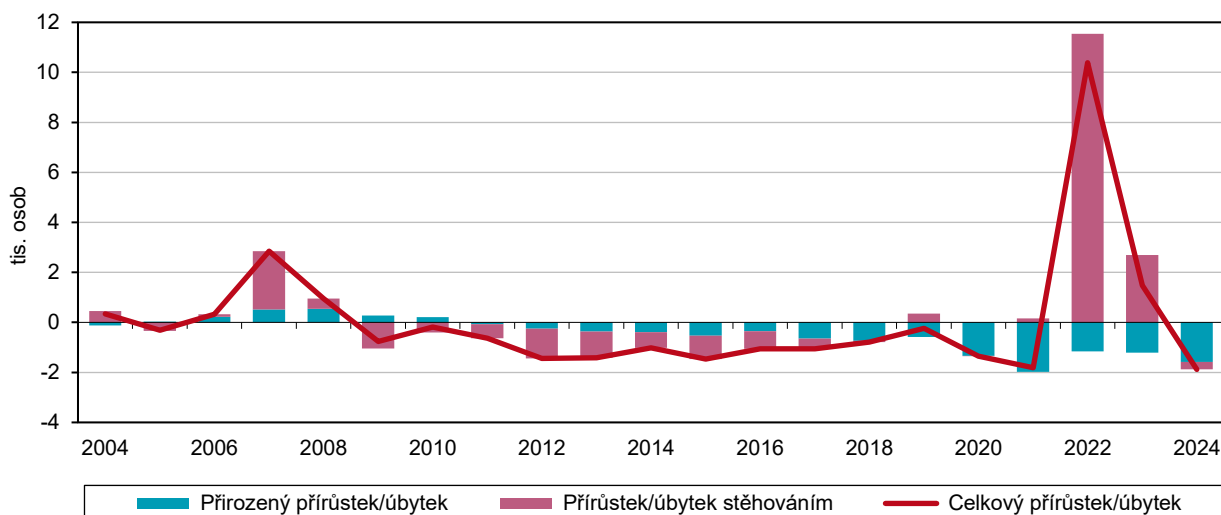
Na konci roku 2024 žilo v našem kraji celkem 293 195 obyvatel, což je o 0,7 % obyvatel méně než v minulém období. V předešlých dvou letech 2022 a 2023 byl po mnoha letech přerušen dlouhodobý trend odlivu obyvatel z kraje, který je patrný již od roku 2009. Hlavním důvodem prudkého nárůstu jejich počtu byl bezpochyby příliv ukrajinských uprchlíků související s probíhajícím válečným konfliktem na Ukrajině. Migrační vlna však byla zřejmě pouze dočasná a v aktuálně sledovaném roce 2024 počet obyvatel našeho regionu meziročně opět mírně poklesl.

Přirozený přírůstek vykazuje dlouhodobě zápornou hodnotu.

V roce 2024 zemřelo v Karlovarském kraji celkem 3 401 osob, což je o 55 osob více (o 1,6 %) než v roce předcházejícím. Živě se v roce 2024 narodilo celkem 1 814 dětí, tj. o 14,9 % méně než v předcházejícím roce, a počet zemřelých tak převyšoval počet živě narozených o 1 587 osob. Trend přirozeného přírůstu obyvatel našeho regionu je dlouhodobě neměnný a vykazuje již čtrnáctý rok za sebou zápornou hodnotu.

Záporný přirozený přírůstek vykazovaly téměř všechny regiony ČR s výjimkou Hl. města Prahy, přičemž hodnota relativního přirozeného přírůstu v Karlovarském kraji byla nejnižší v celé ČR (-5,4 na 1 000 obyvatel středního stavu). Průměrná hodnota tohoto ukazatele v ČR činila -2,6.

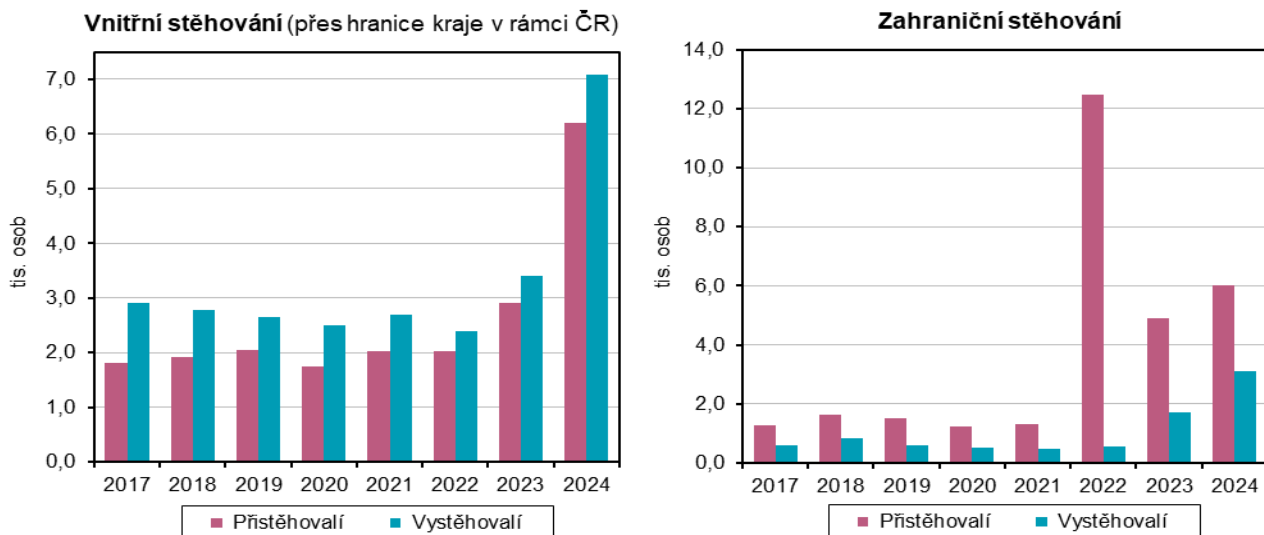
Graf 1.3. Pohyb obyvatel v Karlovarském kraji

Počet přistěhovalých již druhý rok po sobě poklesl.

Ve sledovaném roce 2024 se přistěhovalo do našeho regionu celkem 6 527 osob, přičemž mezi přistěhovalými převažovaly ženy nad muži (55,4 %; resp. 3 618 žen). Ve srovnání s uplynulým obdobím se počet přistěhovalých, mívajících do Karlovarského kraje, snížil o 16,3 %, a to u žen dokonce dvojnásobně více než u mužů (o 21,1 % u žen; resp. o 9,5 % u mužů). Věková struktura těchto osob ukazuje, že více než čtvrtina přistěhovalých se nacházela ve věkovém rozmezí 30–44 let (27,9 % ze všech přistěhovalých).

Graf 1.4. Migrace v Karlovarském kraji

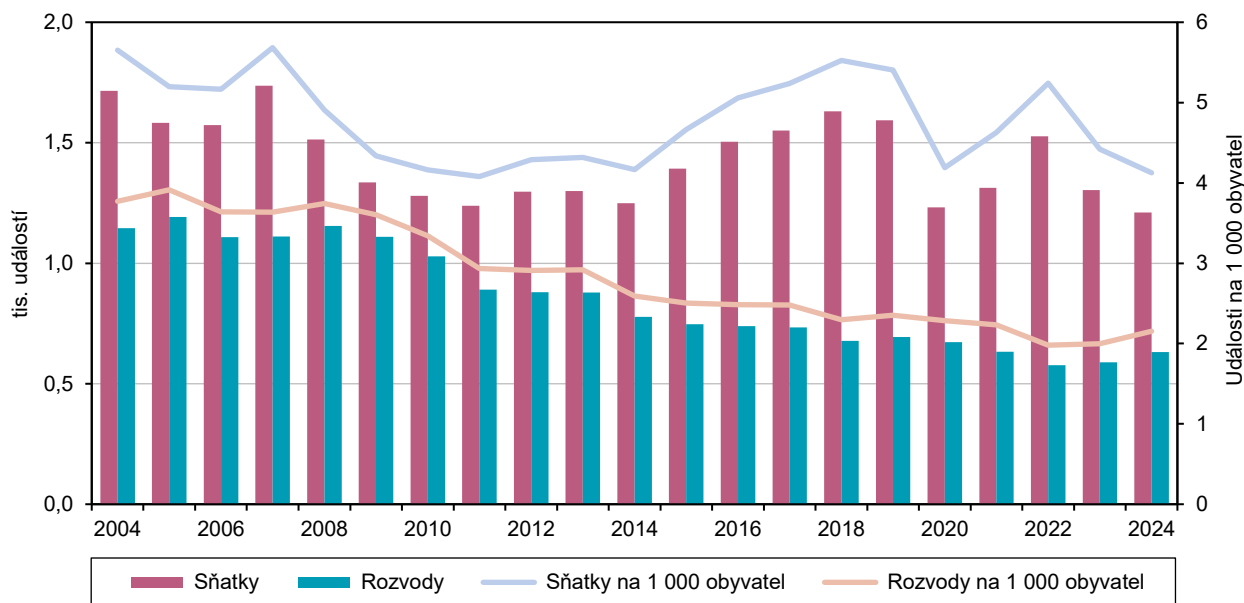
Počet vystěhovalých vzrostl meziročně o více než třetinu, počet vystěhovalých žen vzrostl meziročně téměř o polovinu.

Odlišná situace je patrná u počtu vystěhovalých z našeho regionu. Během roku 2024 se odstěhovalo z Karlovarského kraje celkem 6 822 osob, přičemž žen bylo, stejně jako u přistěhovalých, více než mužů (60,4 %; resp. 4 120 žen). Ve srovnání s předchozím obdobím počet vystěhovalých meziročně výrazně vzrostl, a to o více než třetinu (o 33,7 %). U vystěhovalých žen se meziročně jejich počet zvýšil téměř o polovinu (nárůst o 48,9 %). U vystěhovalých mužů byl meziroční nárůst jejich počtu mnohem nižší, ve srovnání s předchozím rokem se jich vystěhovalo více o 15,7 %.

Přírůstek stěhování dosáhl záporné hodnoty pouze v Moravskoslezském a Karlovarském kraji.

Přírůstek stěhování vykazoval v našem kraji od roku 2009 pravidelně každý rok záporné hodnoty, a to až do roku 2019, ve kterém opět převážily počty vystěhovalých nad přistěhovalými. Nejvýraznější přírůstek stěhování, způsobený přílivem migrantů z Ukrajiny, byl zaznamenán v roce 2022. V následujícím roce 2023 je však již opět patrný velmi výrazný, více než čtyřnásobný pokles tohoto ukazatele, který pokračoval i v roce 2024. Moravskoslezský a Karlovarský kraj byly jedinými regiony, ve kterých doznala hodnota ukazatele přírůstku stěhování v roce 2024 záporných hodnot (- 1 598; resp. - 295 osob).

Graf 1.5. Sňatky a rozvody v Karlovarském kraji

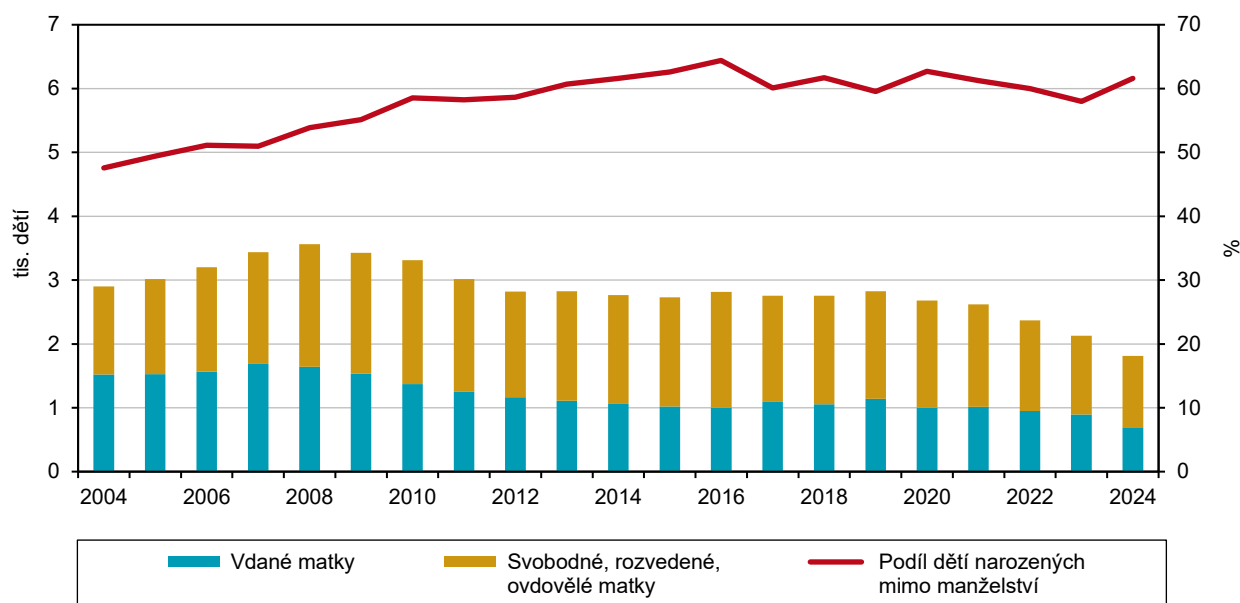
V roce 2024 bylo v našem kraji uzavřeno celkem 1 210 sňatků, což představuje ve srovnání s uplynulým rokem meziroční pokles o 7,2 %. Z dlouhodobého pohledu vývoj počtu sňatků v našem kraji nevykazuje výrazné výkyvy, pouze se střídají období mírného nárůstu a poklesu. Srovnáme-li data za poslední dekádu, tj. roky 2015 a 2024, došlo k poklesu jejich počtu o více než desetinu (o 13,1 %; resp. o 182 sňatků).

Hodnota míry sňatečnosti kopírovala v roce 2024 celorepublikový průměr ČR.

Míra sňatečnosti v Karlovarském kraji činila 4,1 ‰ a pohybovala se na úrovni celorepublikového průměru. V rámci Karlovarského kraje vstupovali nejčastěji do manželství lidé v okrese Sokolov, kde míra sňatečnosti dosáhla 4,4 ‰, nejméně naopak v okrese Cheb s mírou sňatečnosti 3,9 ‰.

Průměrný věk nevěst i ženichů meziročně vzrostl.

V dlouhodobém horizontu platí, že průměrný věk ženichů i nevěst postupně mírně roste a nebylo tomu jinak ani v roce 2024. Také v tomto sledovaném období průměrný věk ženichů meziročně vzrostl (o 0,9 roku na 41,4 roku), u nevěst byl tento nárůst trochu nižší (o 0,4 roku na 37,8 roku). Poprvé se vdávaly ženy v průměrném věku 32,1 roku a muži se poprvé ženili v průměru ve věku 35,5 roku. Za posledních deset let došlo k nárůstu průměrného věku při prvním sňatku u nevěst o 2,2 roku a u ženichů o 2,7 roku. Do manželství vstupovali nejčastěji ženy i muži ve věku 25–34 let (41,0 %; resp. 33,8 %). V roce 2024 uzavřelo první manželství 806 nevěst (tj. 66,6 %) a 830 ženichů (tj. 68,6 %).

Graf 1.6. Živě narozené děti podle rodinného stavu matky a podíl dětí narozených mimo manželství v Karlovarském kraji

Rozvodovost v kraji je v mezikrajském srovnání nejvyšší.

V Karlovarském kraji bylo ve sledovaném roce rozvedeno celkem 632 manželství, což představuje meziroční nárůst o 7,3 %. Míra rozvodovosti dosáhla v roce 2024 úrovně 2,2 ‰, což je nejvyšší hodnota tohoto ukazatele v mezikrajském srovnání (průměr ČR = 1,9 ‰). Přestože v roce 2024 byl zaznamenán v počtu rozvodů meziroční nárůst, z grafu 1. 5. je na první pohled zřejmé, že v dlouhodobém horizontu má počet rozvodů klesající tendenci. Za posledních 20 let se tak snížil jejich počet velmi výrazně, a to téměř o polovinu (z 1 192 rozvodů v roce 2005 na 632 rozvodů v roce 2024, tj. o 47,0 %).

Porovnáme-li data ostatních regionů ČR, zjistíme, že nejvyšší počet rozvodů na 1 000 obyvatel regionu zaznamenaly v roce 2024 kraj Středočeský, Plzeňský, Liberecký, Olomoucký a Ústecký, přičemž míra rozvodovosti dosáhla v těchto krajích shodné úrovně 2,0 ‰.

Skutečnost, že rozvodů v ČR ubývá, však nemusí být jednoznačně pozitivní a důvodů, proč tomu tak je, se nabízí hned několik. Na pokles hodnoty tohoto ukazatele má do značné míry vliv dlouhodobý pokles uzavíraných sňatků, nárůst průměrného věku novomanželů, vyšší úroveň dosaženého vzdělání snoubenců, a třeba i následné větší finanční závazky manželů.

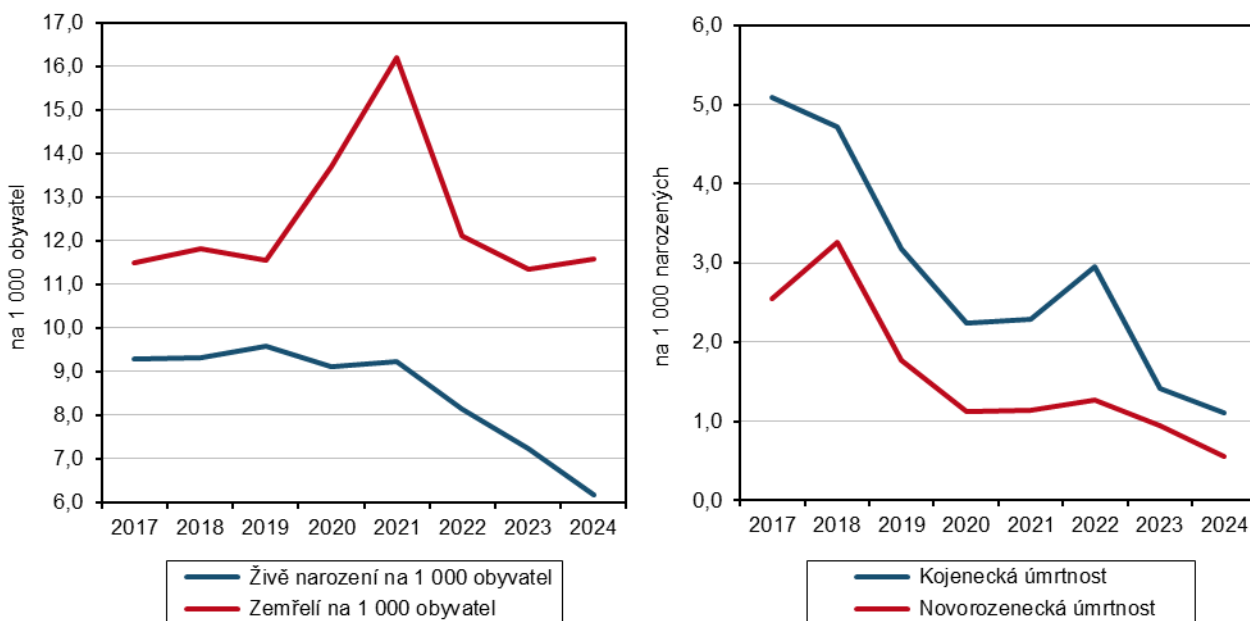
V meziokresním srovnání bylo nejvíce rozvádějících se manželských párů zaznamenáno v okrese Karlovy Vary (247, tj. 39,1 % všech rozvodů v kraji). Naopak nejméně manželských párů bylo v roce 2024 rozvedeno v okrese Cheb (187 rozvodů, tj. 29,6 % všech rozvodů v kraji). Nejvyšší hodnota rozvodovosti byla evidována v okrese Sokolov, ve kterém dosáhla úrovně 2,3 ‰ rozvodu na 1 000 obyvatel středního stavu.

Při analýze věkové struktury rozvádějících se párů bylo zjištěno, že se v roce 2024 rozváděli muži v průměrném věku 47,0 roku a ženy v průměrném věku 44,0 roku. Ve srovnání s předcházejícím rokem se tak tento věk navýšil u obou pohlaví (o 0,3 roku u žen a o 0,1 roku u mužů) a z dlouhodobého pohledu je zřejmé, že průměrný věk

manželů při rozvodu roste. Za posledních deset let se věk mužů navýšil o 1,6 roku a u žen dokonce téměř o dva roky (o 1,9 roku).

Nejčastěji se rozvádějí muži ve věkovém rozmezí 45–54 let a ženy ve věkovém rozmezí 40–49 let (35,3 % všech rozvodů u mužů, 33,5 % všech rozvodů u žen). Třetina rozváděných manželství (33,1 %) trvala 15 a více let a další téměř třetina manželů ukončila manželství v trvání 5 až 9 let (29,9 %). Polovina rozvedených manželů (50,0 %) vychovává nezletilé děti, přičemž nejčastěji pouze jednoho potomka (27,4 %).

Graf 1.7. Porodnost a úmrtnost, novorozenecká a kojenecká úmrtnost v Karlovarském kraji

Porodnost v kraji opět
nejnižší v rámci celé ČR.

V roce 2024 se v kraji živě narodilo 1 814 dětí, což je o 317 dětí, tj. o 14,9 % méně než před rokem. V přepočtu na 1 000 obyvatel tak dosáhla výše ukazatele porodnosti 6,2 ‰. Při pohledu na úroveň porodnosti v několika posledních letech zjišťujeme, že dlouhodobě vykazuje klesající tendenci. Nejvyšší hodnota tohoto ukazatele za posledních dvacet let byla vykázána v roce 2008 (11,5 ‰), kdy kulminovala porodnost silných ročníků žen narozených v sedmdesátých letech minulého století. Naopak porodnost v aktuálně sledovaném roce 2024 byla v našem kraji za posledních dvacet let nejnižší, a to opět dokonce i ze všech regionů ČR, přičemž na celorepublikový průměr nedosahovala o 1,6 promilního bodu (průměr ČR = 7,7 ‰). Mezi regiony s nejvyšší hodnotou ukazatele porodnosti patří dlouhodobě Hl. město Praha a Kraj Vysočina (8,7; resp. 8,1 ‰).

Z okresů Karlovarského kraje vykázal nejvyšší míru porodnosti tradičně okres Sokolov (6,6 ‰), naopak nejnižší hodnota tohoto ukazatele byla zaznamenána v okrese Karlovy Vary (5,9 ‰).

Úhrnná plodnost meziročně
opět poklesla a její hodnota
je v mezikrajském srovnání
nejnižší.

Dalším ukazatelem souvisejícím s přirozeným přírůstkem a porodností je úhrnná plodnost, tj. počet dětí, které by se živě narodily každé ženě během celého jejího reprodukčního věku (15–49 let). Za posledních deset let dosáhl tento ukazatel svého maxima v roce 2021 (1,708 dítěte). Ve sledovaném roce 2024 je opět patrný

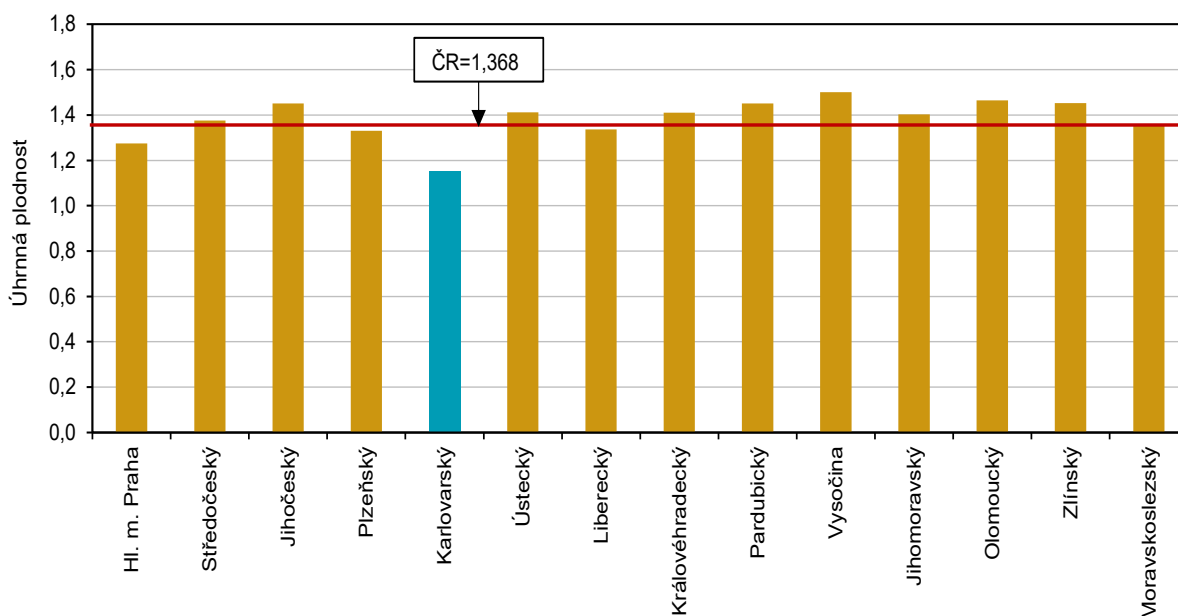
meziroční pokles tohoto ukazatele a na jednu ženu v celém jejím reprodukčním věku tak připadalo 1,151 dítěte (meziroční pokles o 0,2 dítěte).

V mezikrajském srovnání zaznamenal náš region nejnížší hodnotu úhrnné plodnosti. Naopak nejvyšší příčky pomyslného žebříčku s nejvyšší hodnotou úhrnné plodnosti obsadil Kraj Vysočina, dále kraj Olomoucký a Zlínský (1,500; 1,464; resp. 1,452 dítěte).

Nejvyšší podíl
prvorozených dětí.

Nejvíce živě narozených dětí bylo v pořadí prvním dítětem matky (870, tj. 48,0 %), druhorození tvořili 33,7 % všech živě narozených dětí. Děti, které se narodily jako třetí v pořadí, byla více než desetina (11,2 %) a na 7,2 % novorozenců dětí již doma čekalo tři a více sourozenců. Počty prvorozených, druhorozených i dětí třetích v pořadí a dalších doznaly meziroční pokles (o 9,8; 21,0; 15,1; resp. o 15,6 %). Nejčastěji rodily matky ve věku 25–29 let (529 dětí) a ve věku 30–34 let (516 dětí). Nejmladší matce bylo 14 let a nejstarší 48 let. Podle dostupných dat se nejstarším otcem stal muž ve věku 63 let, naopak nejmladšímu otci bylo 16 let.

Graf 1.8. Úhrnná plodnost podle krajů v roce 2024

Kraj dlouhodobě vykazuje druhý nejvyšší podíl dětí narozených mimo manželství.

Mezi všemi živě narozenými dětmi našeho regionu se jich 1 117, tj. 61,6 % narodilo mimo manželství, meziročně tak došlo k poklesu hodnoty podílu tohoto ukazatele téměř o 4 procentní body (o 3,6 p.b.). V poslední dekádě poklesl podíl těchto narozených dětí našeho kraje pod 60,0 % pouze jednou, a to v roce 2019, od té doby se střídají období mírného růstu i poklesu. V mezikrajském srovnání je hodnota podílu nemanželských dětí našeho regionu po Ústeckém kraji (62,9 %) pravidelně druhá nejvyšší. Naopak nejnížší procento dětí narozených mimo manželství vykazuje dlouhodobě Hl. město Praha (38,0 %).

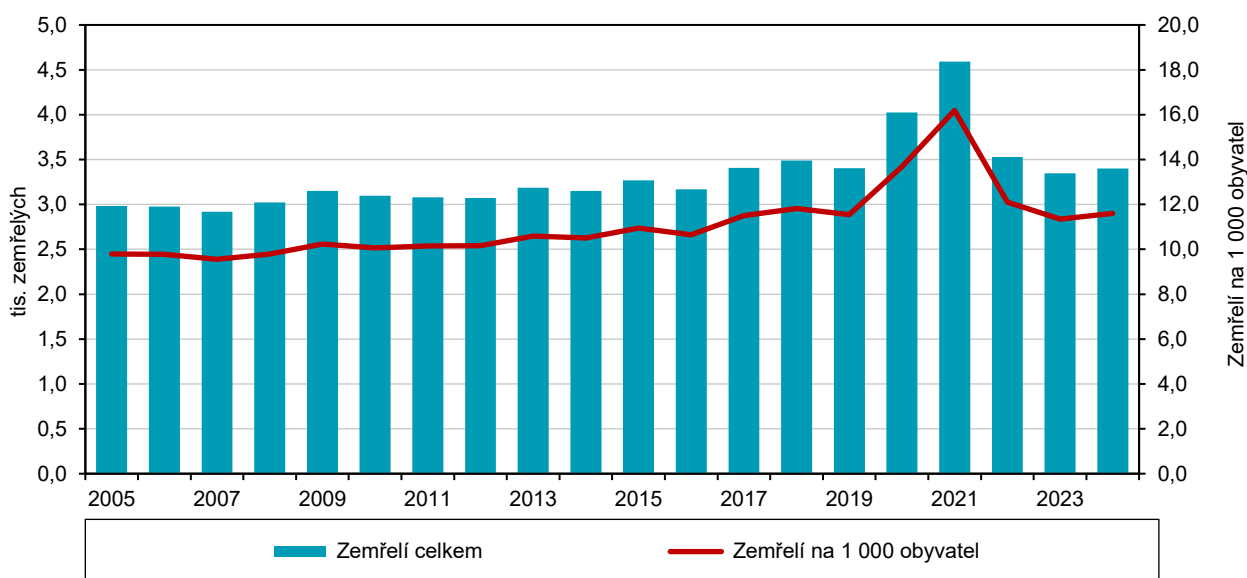
Novorozenecká i kojenecká úmrtnost meziročně poklesly.

Ukazatel novorozenecké úmrtnosti v našem regionu v roce 2024 poklesl ze 2 novorozenců v roce 2023 na 1 novorozence v roce 2024. Úmrtnost novorozenců v našem regionu se tak snížila z 0,9 ‰ v roce 2023 na 0,6 ‰ v roce 2024.

V mezikrajském srovnání představuje hodnota tohoto ukazatele druhý nejnížší údaj, nižší, respektive nulovou novorozeneckou úmrtnost, zaznamenal ve sledovaném roce 2024 pouze Liberecký kraj. Naopak nejvyšší hodnoty této smutné bilance byly evidovány v kraji Ústeckém a Olomouckém, ve kterých dosáhly shodné úrovně 2,6 ‰.

Pokles byl ve srovnání s předchozím obdobím zaznamenán také u kojenecké úmrtnosti. Ta meziročně poklesla ze 3 na 2 kojence, tj. o 0,3 promilního bodu na 1,1 ‰ a pohybovala se tak 1,2 promilního bodu pod průměrem ČR (2,3 ‰). Ve srovnání s ostatními regiony dosáhla, stejně jako v případě novorozenecké úmrtnosti, v našem regionu výše kojenecké úmrtnosti druhé nejnížší hodnoty. Nižší, respektive nulovou hodnotu tohoto ukazatele, zaznamenal pouze Liberecký kraj. Pozitivním zjištěním je, že obě míry úmrtnosti vykazují v našem kraji dlouhodobě klesající tendenci a rok 2024 nebyl výjimkou.

Graf 1.9. Zemřelí v Karlovarském kraji

Počet zemřelých v kraji zaznamenal mírný meziroční nárůst, v mezikrajském srovnání je druhý nejvyšší.

Ve sledovaném roce 2024 zemřelo v Karlovarském kraji celkem 3 401 osob, což představuje mírný meziroční nárůst (o 55 osob; resp. o 1,6 %). Z celkového počtu zemřelých převažovali muži nepatrně nad ženami a jejich podíl tvořil 51,2 %.

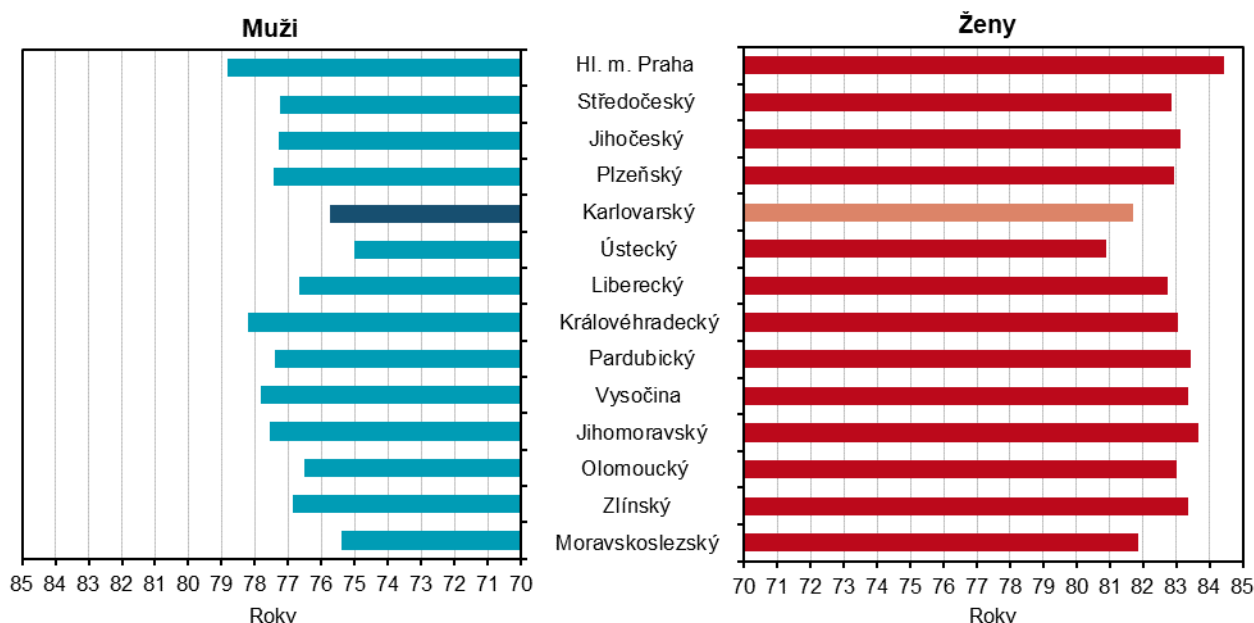
Zaměříme-li se na věkovou strukturu zemřelých, z dostupných dat je patrné, že nejvíce zemřelých mužů se nacházelo ve věkovém rozmezí 75–79 let (302 mužů, tj. 17,3 % z celkového počtu zemřelých mužů), zatímco nejvíce žen zemřelo ve věku 80–84 let (328 žen, tj. 19,8 % z jejich celkového počtu zemřelých). Ve srovnání s předchozím obdobím došlo k poklesu počtu zemřelých ve většině regionů ČR. Karlovarský kraj byl jedním ze čtyř regionů ČR, které naopak zaznamenaly mírný meziroční nárůst (o 1,6 %), vyšší nárůst tohoto ukazatele evidoval již jen kraj Plzeňský (o 2,4 %). Ve srovnání s uplynulým rokem 2023 došlo k mírnému navýšení počtu zemřelých také v kraji Zlínském a Pardubickém.

Druhý nejvyšší hodnota počtu zemřelých na 1 000 obyvatel Karlovarského kraje v mezikrajském srovnání.

Ukazatel úmrtnosti (počet zemřelých na 1 000 obyvatel středního stavu) se dlouhodobě udržoval na přibližně stejné úrovni, v letech 2020 a 2021 však výrazněji vzrostl (13,7; resp. 16,2 ‰). V roce 2024 dosáhla hodnota počtu zemřelých na 1 000 obyvatel středního stavu v našem kraji hodnoty 11,6 ‰. V celorepublikovém

srovnání byla úmrtnost v našem regionu druhá nejvyšší a průměr ČR převyšovala o 1,3 promilního bodu (průměr ČR = 10,3 ‰). Vyšší hodnoty tohoto ukazatele zaznamenal pouze Ústecký kraj (11,7 ‰). Naopak nejnižší hodnotu tohoto ukazatele evidovalo tradičně Hl. město Praha, a to 8,5 ‰.

Graf 1.10. Naděje dožití při narození podle pohlaví a podle krajů v letech 2023–2024

V rámci Karlovarského kraje vykázal v roce 2024 nejnižší hodnotu úmrtnosti ze tří okresů našeho regionu okres Cheb (11,3 ‰). Naopak nejhorší bilanci tohoto ukazatele zaznamenal okres Sokolov, ve kterém dosáhl úrovně 11,8 ‰.

Dalším ukazatelem demografického vývoje je naděje dožití, tj. míra odhadu průměrného počtu zbývajících let života (daném věku pro určitou populaci). Nejčastěji používaným ukazatelem je naděje dožití při narození, která je často označována jako střední délka života. Naděje dožití je dlouhodobě charakterizována, podobně jako index ekonomického zatížení, dlouhodobým růstem.

V Karlovarském kraji se naděje dožití pravidelně zvyšovala až do roku 2019. V následujících dvou letech 2020 a 2021 došlo k jejímu poklesu u obou pohlaví, jehož příčinou byl zvýšený počet zemřelých v době covidové pandemie, a to zejména mezi seniory.

Druhá nejnižší naděje dožití při narození žen a třetí u mužů v celé ČR.

Od roku 2022 naděje dožití znovu navázala na dlouhodobý trend a opět začíná růst. V Karlovarském kraji dosahovaly hodnoty naděje dožití v roce 2024 u mužů 75,8 roku a 81,7 roku u žen. Meziročně tak vzrostly hodnoty tohoto ukazatele u žen o 0,7 roku a mužům se prodloužila průměrná doba dožití o 0,5 roku.

Nejvyšší dobu naděje dožití vykazuje dlouhodobě Hl. město Praha u mužů i žen (78,8; resp. 84,4 roku). Naopak nejnižší hodnotu tohoto ukazatele tradičně eviduje Ústecký kraj, a to u obou pohlaví (75,0 roku u mužů a 80,9 roku u žen).

Věková struktura obyvatel

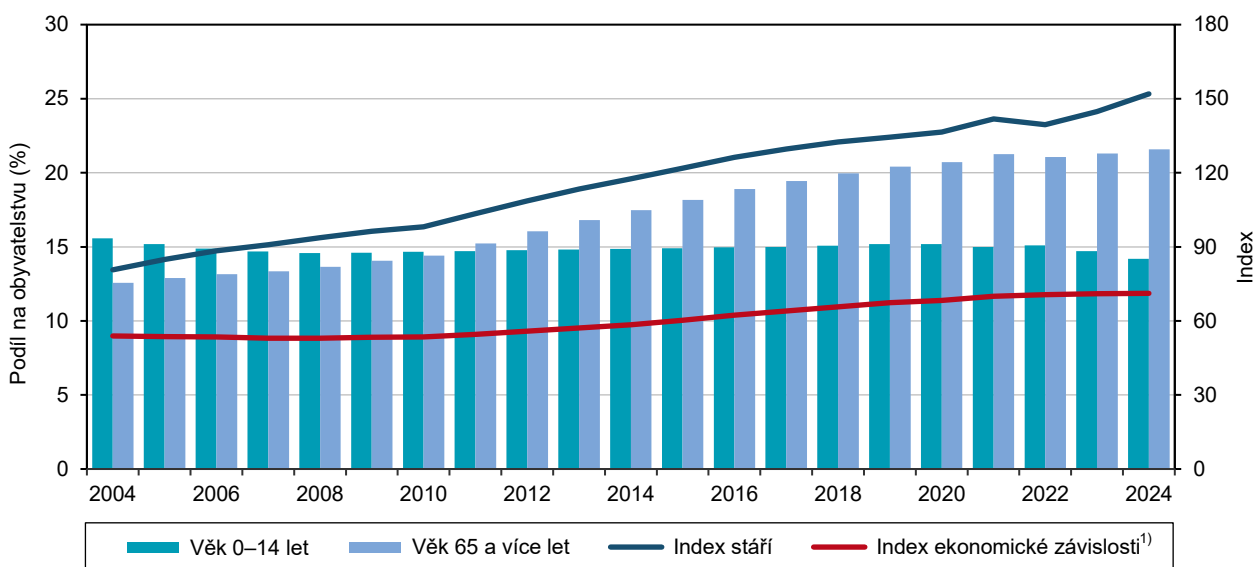
Podíl dětí a ekonomicky aktivních osob v posledních letech klesá...

Podíl dětí do 14 let na celkové populaci Karlovarského kraje vykazuje dlouhodobě klesající tendenci. V roce 2024 činil podíl těchto dětí na celkové populaci kraje 14,2 %, od roku 2000 tak doznal pokles o 2,7 procentního bodu. Také podíl ekonomicky aktivních obyvatel, tj. obyvatel ve věku 15–64 let, se postupně snižuje. V roce 2024 tvořili ekonomicky aktivní 64,2 % všech obyvatel, což je o 2,7 procentního bodu méně než před deseti lety.

...naopak senioři jsou v populaci kraje zastoupeni stále více.

Naopak podíl obyvatel v poproduktivním věku 65 a více let se pravidelně každoročně zvyšuje. V roce 2024 bylo mezi všemi obyvateli Karlovarského kraje 21,6 % seniorů, za posledních deset let se tak jejich podíl zvýšil o 3,4 procentního bodu. Z celkového počtu obyvatel našeho regionu, kteří se nacházejí v seniorském věku, jich nejvyšší podíl žije v okrese Karlovy Vary (41,4 %). Naopak nejnižší podíl osob starších 65 let, v rámci našeho kraje, je evidován v okrese Sokolov (27,9 %). Situace v ostatních regionech ČR je velmi podobná. Je tedy zřejmé, že populace České republiky stárne a tento trend bude pokračovat i nadále.

Graf 1.11. Věková struktura a věkové indexy obyvatel v Karlovarském kraji (stav k 31. 12.)

¹⁾ počet osob ve věku 0–19 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 20–64 let

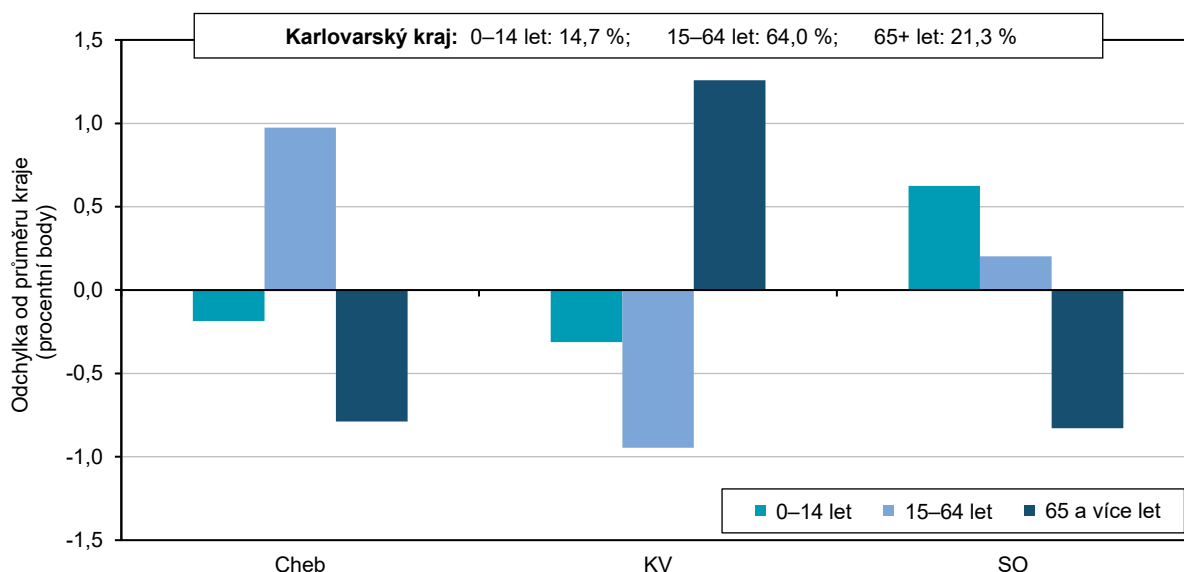
Při bližším pohledu na seniory zjišťujeme, že mezi nimi převažují ženy, v roce 2024 činil jejich podíl mezi všemi osobami ve věku 65 a více let 57,7 %. V průběhu let však můžeme také vysledovat, že podíl žen na seniorech celkem se postupně snižuje, od roku 2001, kdy činil 60,6 %, zaznamenal pokles o 3 procentní body.

Nejstarší obyvatelé žijí v okrese Karlovy Vary, nejvyšší podíl dětí eviduje okres Sokolov.

Z meziokresního srovnání vyplývá, že nejvyšší podíl osob ve věku 65 a více let žije v okrese Karlovy Vary (22,8 %), ten je současně okresem vykazujícím nejnižší podíl dětí do 14 let v našem kraji (13,9 %). Naopak nejvyšší podíl dětí v tomto věku byl v roce 2024 zaznamenán v okrese Sokolov, a to 14,8 %.

Průměrný věk obyvatel Karlovarského kraje na konci roku 2024 činil 44,0 roku a ve srovnání s předcházejícím rokem se o 0,4 roku mírně zvýšil. Průměrný věk žen byl přitom vyšší (45,4 roku) než průměrný věk mužů (42,5 roku). Celkový průměrný věk populace našeho regionu převýšil v roce 2024 již jedenáctý rok za sebou průměrný věk celé ČR (43,1 roku), a to u mužů i u žen.

Graf 1.12. Srovnání věkové struktury obyvatel v okresech Karlovarského kraje k 31. 12. 2024

Obyvatelé našeho regionu jsou v mezikrajském srovnání s Královéhradeckým krajem druhí nejstarší.

V mezikrajském srovnání je celkový průměrný věk obyvatel našeho kraje spolu s Královéhradeckým krajem druhý nejvyšší, přičemž průměr ČR převyšují oba tyto regiony o 0,9 roku (průměr ČR = 43,1 roku). V průměru starší obyvatelé žijí již pouze v kraji Zlínském (44,2 roku). Naopak mezi regiony s nejmladším obyvatelstvem patří tradičně Středočeský kraj a Hl. město Praha (41,8; resp. 41,9 roku).

Stárnutí populace je velmi dobře patrné na indexu stáří, který vyjadřuje, kolik osob ve věku 65 a více let připadá na 100 dětí ve věku do 14 let. Index stáří v Karlovarském kraji v roce 2011 poprvé překročil hodnotu 100 a, i přes mírný meziroční pokles v roce 2022, lze v dlouhodobém horizontu očekávat jeho postupný růst.

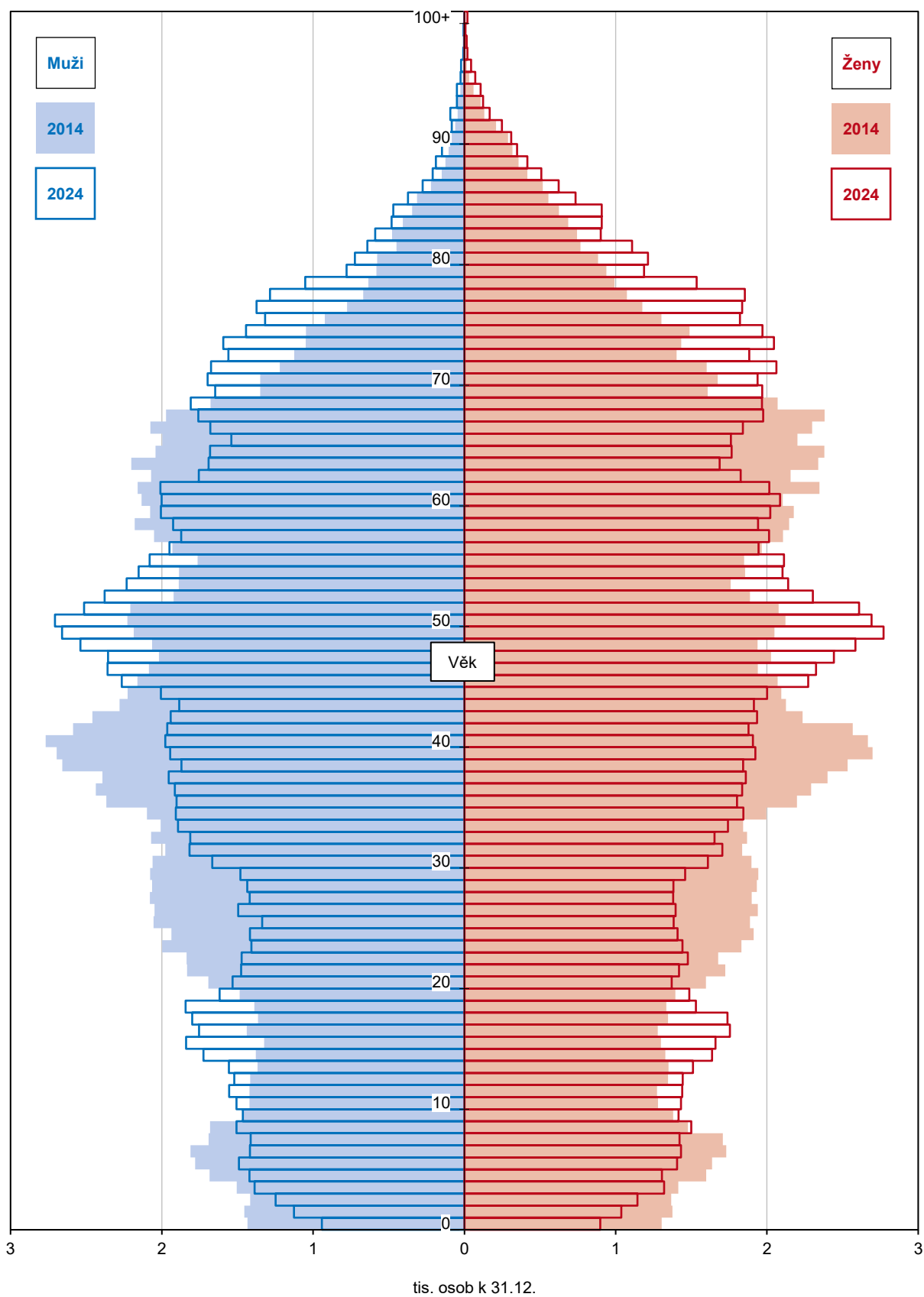
Nejvyšší hodnota indexu stáří ze všech krajů ČR.

Na konci roku 2024 připadalo v Karlovarském kraji na 100 dětí do 14 let celkem 152,0 seniora, což významně převyšuje průměr celé ČR (133,4 seniora) a současně se jedná o nejvyšší hodnotu tohoto ukazatele v mezikrajském srovnání. Z výše uvedené bilance vyplývá, že zatímco počet dětí do 14 let postupně klesá, stále více osob dosahuje seniorského věku. Právě tento protichůdný trend je příčinou růstu tohoto ukazatele a velmi nepříznivého demografického trendu do budoucna. Zajímavý pohled je také na velmi rozdílné hodnoty indexu stáří u mužů a žen. Mezi hodnotami obou pohlaví je patrný významný rozdíl, který souvisí s delší dobou dožití žen (index stáří u mužů 125,9; resp. 179,2 u žen).

Analýza všech krajských dat ukazuje, že ve sledovaném roce 2024 převýšila hodnota indexu stáří ve většině regionů ČR celorepublikový průměr (133,4), nižší hodnotu tohoto ukazatele vykazuje dlouhodobě pouze Středočeský kraj (109,4), Hl. město Praha (119,6) a kraj Jihomoravský (130,0).

Nejvyšších hodnot v meziokresním srovnání dosahuje index stáří tradičně v okrese Karlovy Vary (164,4), naopak okresem s nejnižší hodnotou tohoto ukazatele je v dlouhodobém horizontu okres Sokolov (140,0).

Graf 1.13. Věkové složení obyvatel Karlovarského kraje v letech 2014 a 2024

Dlouhodobě roste také index ekonomického zatížení, v mezikrajském srovnání eviduje náš region třetí nejnižší hodnotu.

Index ekonomického zatížení vyjadřuje poměr počtu osob v ekonomicky neaktivním věku (0–19 let a 65 let a více) k počtu osob v ekonomicky aktivním věku (20–64 let) ve stejném časovém okamžiku. V Karlovarském kraji činila v roce 2024 hodnota tohoto ukazatele 71,2, což představuje po Hl. městě Praze a Plzeňském kraji (64,7; resp. 70,6) nejnižší hodnotu v celé ČR a pohybuje se tak i pod jejím průměrem (průměr ČR = 72,0). Naopak nejvyšší hodnotu v mezikrajském srovnání zaznamenal v roce 2024, stejně jako v uplynulých letech, Královéhradecký kraj (77,0).

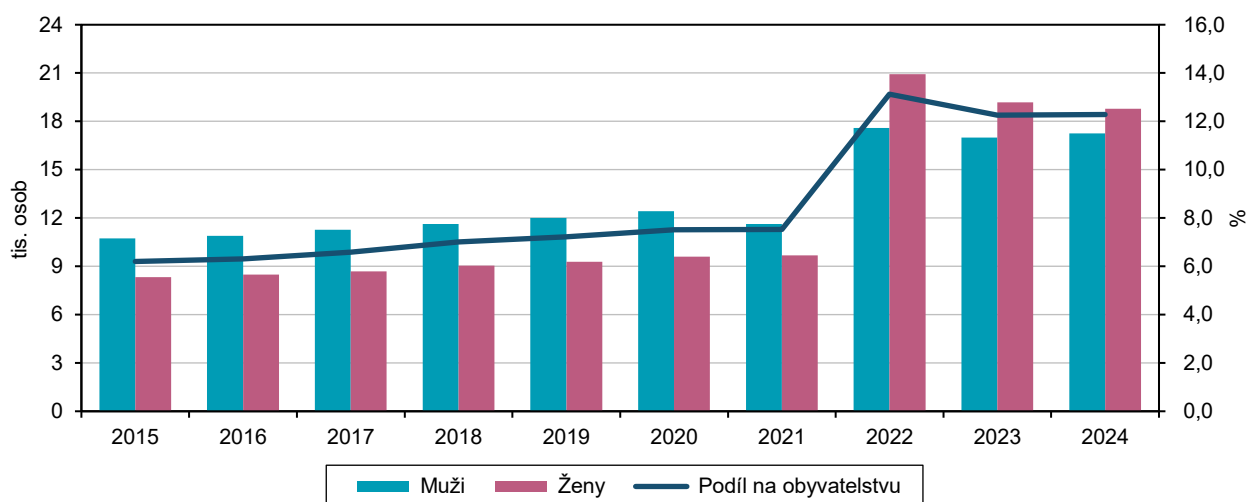
Dlouhodobě růstový trend hodnoty indexu ekonomického zatížení potvrzují všechny regiony ČR. Z okresů Karlovarského kraje vykázal nejvyšší hodnotu tohoto ukazatele ve sledovaném roce 2024 okres Karlovy Vary (73,5), naopak nejnižší hodnota tohoto indexu byla zaznamenána v okrese Cheb (69,1).

Cizinci

Počet cizinců v kraji se meziročně nezměnil, jejich podíl na obyvatelstvu regionu je v mezikrajském srovnání třetí nejvyšší.

Počet cizinců v Karlovarském kraji od roku 2013 pravidelně každoročně narůstal až do roku 2020. V roce 2022 doznal počet cizinců významný nárůst, který byl způsoben migrační vlnou uprchlíků z Ukrajiny. Na konci roku 2024 žilo v našem regionu 36 021 cizinců s dočasnou ochranou (z nich 52,1 % byly ženy). Podíl cizinců na celkovém počtu obyvatel dosud vykazoval v kraji dlouhodobě rostoucí trend, v uplynulých dvou letech však začíná stagnovat a jejich podíl na obyvatelstvu celého kraje činil, stejně jako v uplynulém roce, 12,3 %.

Graf 1.14. Cizinci v Karlovarském kraji (stav k 31. 12.)

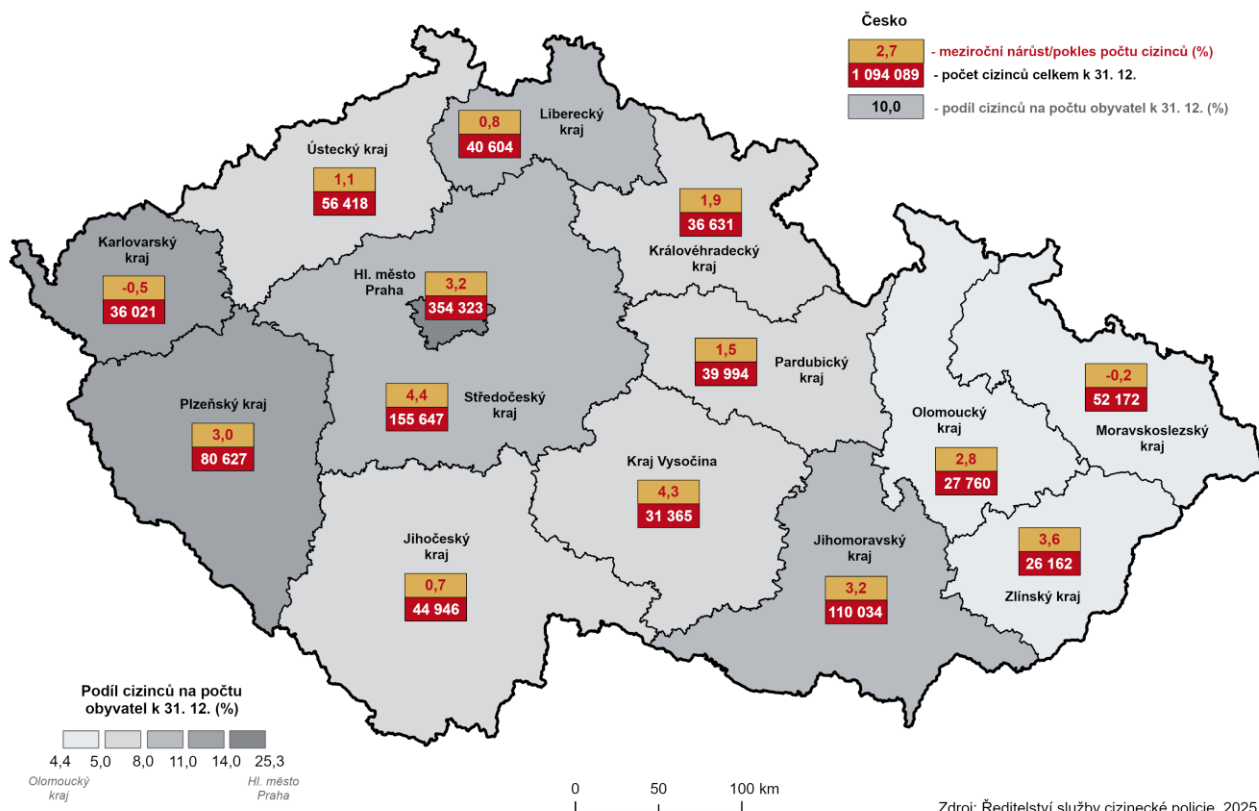

V mezikrajském srovnání je hodnota podílu cizinců v Karlovarském kraji po Hl. městě Praze (25,3 %) a Plzeňském kraji (13,1 %) třetí nejvyšší, přičemž republikový průměr převyšuje o 2,3 procentního bodu (průměr ČR = 10,0 %).

Nejpočetnější skupinou cizinců žijících na území našeho regionu jsou, stejně jako ve všech ostatních krajích ČR, Ukrajinci.

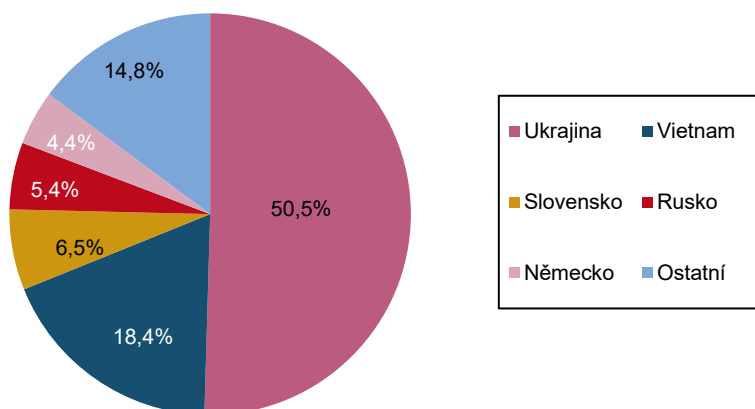
Z následujícího grafu 1.15. je zřejmé, že nejpočetnější skupinou cizinců jsou Ukrajinci, kteří tvoří více než polovinu všech cizinců žijících na území našeho kraje (50,5 %). Dalšími významně zastoupenými cizinci jsou Vietnamci (18,4 %), Slováci (6,5 %), Rusové (5,4 %) a Němci (4,4 %). Průměrný věk těchto cizinců dosahoval ve sledovaném roce 2024 výše 39,4 roku, přičemž ženy byly v průměru o 0,7 roku mladší než muži (39,7; resp. 39,0 roku).

Cizinci podle krajů k 31. 12. 2024

Zhruba polovina cizinců žijících v našem kraji je ve věkové kategorii 30 až 54 let (46,3 %). Děti do 14 let jsou v celém regionu zastoupeny 14,4 %, přičemž v okrese Sokolov je podíl těchto dětí mezi všemi cizinci nejvyšší a činí 17,3 %. Naopak nejnižší hodnotu tohoto ukazatele zaznamenal okres Cheb, ve kterém bylo v roce 2024 evidováno 13,4 % dětí cizinců ve věku do 14 let.

Graf 1.15 Cizinci podle státního občanství v Karlovarském kraji k 31. 12. 2024

Nejvíce cizinců se nachází v okrese Karlovy Vary, nejméně jsou zastoupeni v okrese Sokolov.

V rámci meziokresního srovnání ve sledovaném období je patrné, že z celkového počtu cizinců s dočasnou ochranou žijících v našem regionu se jich nachází nejvíce v okrese Karlovy Vary (44,5 %), naopak nejméně byli v roce 2024 zastoupeni cizinci v okrese Sokolov (11,7 %), tedy stejným podílem jako v minulém období.

Z dostupných dat dále vyplývá, že nejvíce Ukrajinců se nachází v okrese Karlovy Vary a tvoří téměř polovinu cizinců žijících v tomto okrese (51,9 %). Okres Cheb eviduje nejvyšší podíl cizinců pocházejících z Vietnamu a jejich početná komunita tvoří více než pětinu všech zde žijících cizinců (21,0 %). V okrese Karlovy Vary byli kromě Ukrajinců dále nejčastěji zastoupeni Rusové, kteří se podíleli na celkovém počtu zde žijících cizinců téměř jednou desetinou (9,5 % všech zde žijících cizinců). Nejvyšším podílem Slováků a Němců, žijících na území našeho regionu, se vyznačoval okres Sokolov (15,1; resp. 5,2 % všech zde žijících cizinců).